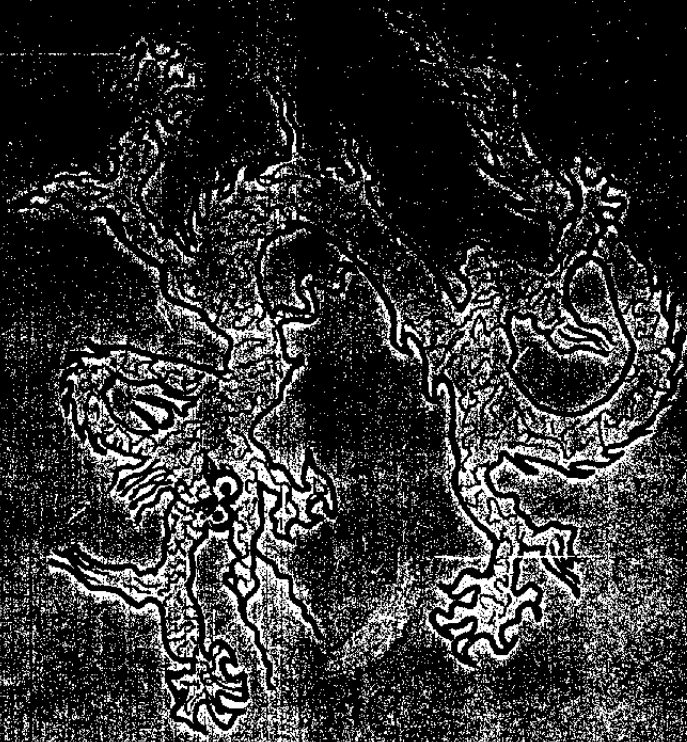

MARCO POLO

Eindtoneelstuk van de K.
Vrije School Zoetermeer

opgetekend door Raoul Christen
in samenwerking met Map de Voogd

M A R C O P O L O

E R S T E T A F E R E E L, scène 1.

(Het "Doge-paleis": (toelichting)

In Venetië kende men een aantal eeuwen geleden, grote zeggenschap toe aan de "doge". Een doge werd door een raad van veertig wijze mannen "voor het leven" benoemd. Vooral in de eerste eeuwen van het dogen-bestaan had hij zeer veel invloed op het leven van de mensen. Mede, omdat hij in zijn ogen onbelangrijke zaken niet doorgaf aan de Paus, die boven hem stond.)

Toneelaanwijzing: twee tonelen;

1. Op het zij-toneel spelen Rostichello, doge, enz. Dit is het heden.
2. Op het grote toneel vindt het "echte" spel plaats. Dit is dus het verleden en wat men ziet, zijn de "beelden" van Rostichello.

Toneel I: Doge, één of twee raadsleden, en één of twee soldaten komen op. Eerst gaat de doge zitten daarna de raadslieden. De soldaten houden de wacht.

DOGE : Laat Rostichello van Pisa voor ons treden.

(De soldaten gaan af. Even later komen ze met Rostichello in de armen weer op. Ze duwen hem op de knieën voor de doge.)

DOGE : We staan nu aan het begin van een lange dag. Een dag, waarin ons duidelijkheid moet worden gegeven omtrent uw dagboek. De hoofdpersoon in dit dagboek noemt hij "Heer Marco Polo". Deze schijnt reizen naar "het einde van de wereld" te hebben gemaakt. Heer Marco Polo zal vandaag ook voor ons verschijnen. (Doge staat op)

Rostichello van Pisa, zweert hij bij de Heilige Schrift dat hij de waarheid zult spreken?

ROSTICHELO : Ik heb veel verhalen op basis van fantasie geschreven. Dit verhaal is echter tot mij gekomen via mijn Heer Marco Polo. Zwaar gewond werd hij bij mij in de gevangenis gegooid. Hij had hoge koorts en ijde allerlei vreemde verhalen. Ik dacht: "die haalt de volgende morgen niet meer". Maar mijn Heer knapte op. Langzaam maar zeker begon er lijn in zijn verhaal te komen. Ik, als compulsiër, wist niet, wat mij overkwam; ik pakte pen en papier en probeerde alles zo nauwkeurig mogelijk op te schrijven."

ROSTICHELO : (gaat staan) Hier sta ik nu, als schrijver en als reiziger, want door de ogen van mijn Heer Marco Polo, mocht ik meegenieten van zijn avonturen.

DOGE : Begin met uw verhaal, Rostichello van Pisa, het woord is aan u.

ROSTICHELO : Gij Doge, raadslieden en soldaten. Gij schrijver, burgers en gij allen, die de verscheidenheid van mensentassen, godsdiensten en culturen of de uitgestrekte woestijnen en steppe-vlakten of de machtige bergketens met hun ravijnen en dalen, op deze aarde, wenst te kennen: hoort dan wat ik u verkonden ga.

Over een heer, zo welgesteld en rijk van geest. Een reiziger, die, zoals hij zelf zegt, naar het einde van de wereld is geweest. Geboren en opgevoerd in Venetië tot zijn 15de jaar. Toen kwam zijn vader uit het Oosten terug.

(Doek op het grote toneel open! Spel gaat verder. Achtergrond: de haven van Venetië.)

E R S T E T A F E R E E L, scène 2. (Grote toneel.)

(Het San Marco-plein, pronkstuk van de stad Venetië en handelscentrum van die tijd. Bont gekleurde koopmansstalletjes, waar van alles te koop was, van bijzonder tot alledaags, van groot tot klein. Van blinkend tot stoffig, van duur tot goedkoop. Wat hier niet te koop is, is nergens anders te vinden.)

Toneelaanwijzing: rechts een aantal kraampjes met kooplieden. Links een aanleghaven voor schepen.

(Als de gordijnen nog gesloten zijn, klinkt er een gezellige drukte op het toneel. Gordijnen gaan langzaam open.

Koopvrouw I komt op met een mand vissen.)

KOOPVROUW I : A vil prezzo! Spotgoedkoop, mooie vissen hier te koop. In alle soorten en maten! Kom snel, presto, presto!

(Koopvrouw II eveneens met een mand vissen komt op)

KOOPVROUW II : Nog mooiere vissen, niet daar, maar hier te koop! Niet alleen in alle soorten en maten, maar ook in alle kleuren! Haast u, haast u!

(Koopvrouw III staat ook met een mand vissen op het toneel)

KOOPVROUW III : Die vissen van haar zijn bello, mooi! En die van haar grande; groot! Maar mijn vissen zijn grandioso; groots! En ze smaken excellente; voortreffelijk!

(De drie koopvrouwen maken boze gebaren naar elkaar)

(Van rechts komen Marco, Bartelomeo en Gullio op. Marco loopt iets voorop, naar het midden van het toneel.)

MARCO

: Nee, Gullio, het is geen waanzin. Het is juist waanzin, dat ik hier in Venetië ben en mijn vader en oom duizenden mijlen ver van mij verwijderd zijn! Deze dagen is mijn verlangen naar de zee juist gegroeid. En met het schip, dat we nu gaan opknappen, kan mijn enige droom in vervulling gaan!

GULLIO

: Maar Marco, je kunt toch niet weggaan in de hoop je vader en je oom ergens op deze aarde te vinden? Waar wil je heen, De zee is zo groot.....

BARTELOMEO

: Kun je niet beter wachten en je oom en tante in de winkel helpen? Zij en wij hebben jou harder nodig. Je vader, als hij nog leeft, komt vanzelf wel weer terug.

Hem gaan zoeken is zoeken naar een speld in een hoopberg! Alleen vrees ik, dat je die speld nog eerder zult vinden .....

MARCO

: Misschien vind ik ze, misschien ook niet. Ik kan niet in de tijd vooruit zien, het lot zal beslissen. Het enige, dat ik weet, is dat mijn vader naar het Oosten is gevaren en - dat hij nog leeft! Dit voel ik hier in mijn hart! Wachten? - Dat heb ik al 15 jaar gedaan. Steeds, als er een groot schip binnenvoer, stond ik in de voorste rij. Ondanks dat ik mijn vader nooit gezien heb, kwamen er dan, in mijn verbeelding, twee mannen van boord. Ik herkende ze direct: mijn oom Matteo en natuurlijk mijn vader Niccolo. Ze namen mij dan in hun armen .... Iedere keer stond ik daar, alleen met dit beeld voor ogen.

Nee, wachten is je zelf verraden, een valse hoop koesteren. En de tijd? Die tikt maar door.

(Bartelomeo ziet de schipper)

BARTELOMEO

: Zie, daar! Een schipper. Zo te zien, komt hij van ver. Misschien heeft hij het pad van je vader en je oom gekruist. Kom, Marco, kom!

MARCO

: Gij man van de zee, vanwaar heeft de wind u hierheen geblazen? Welke landen, wat voor mensen, heeft u gezien, wat voor dranken gedronken, wat voor spijzen gegeten? Komt ge van Noord, West, Zuid of Oost? Vertel mij dit, het gaat me aan!

SCHIPPER

: Wel, wel, dat zijn heel wat vragen voor een jongeman als gij. Maar zo te horen, zal uw nieuwsgierigheid niet snel bevredigd zijn. Daarom ga ik er even bij zitten en steek er mijn pijpje bij op. Dat helpt bij het denken, want zo komen met de rook die ik uitblaas, mijn herinneringen boven. Die zijn echter niet voor ieder oor bestemd, maar zoals ge wenst, zal ik u en uw kameraden de geheimen van verre, mysterieuze landen vertellen.

KOOPWAN

: Voor al uw mooie stoffen kunt u bij Mario terecht! Zijde uit het Oosten, kleden uit het mysterieuze Egypte en zelfs doeken uit het Heilige Land!

(Koopvrouw II staat tussen koopvrouw I en III in. zij maakt naar beiden boze gebaren, schelt en tiert in het Italiaans: Grullo (uilskuiken), sei stupido, sei patz (je bent stom, je bent gek), Madra Mia, Of Mama Mia.)

KOOPVROUW I

: Porko dlo, wat gaan we nu krijgen. Twee, die mij het brood uit de mond willen vissen! Pakt u weg van hier! Jullie Pulcino's, er is hier geen plaats voor drie!

KOOPVROUW III

: Waj, kuikens? Als jij vindt, dat het hier te druk is, dan ga je zelf maar weg. Zeker bang, dat de mensen alleen bij mij zullen kopen, hè? Mijn vis-sen zijn immers sublime! Grandioso! Dat kunnen we niet van jouw stinkende vissen zeggen! Jij, Porcellino!

KOOPVROUW I

: Ik een speenvarken!? Je hebt je zelf zeker nog nooit zien rondlopen! (Ze doet een kip na.) Gallina!

KOOPVROUW III

: Ik een kip!? Ha, ha! Zie je wat dit is? (Ze wlegt haar heupen en knort.)

KOOPVROUW I

: Ik ben niet kippig, hoor! Dat is één zwijn.

KOOPVROUW III

: Juist, en dat je niet kippig bent, wist ik allang. Maar dit ben je wel! (Knort nog eens) En nog een vette ook!

KOOPVROUW I

: Nu is de maat vol! (Ze pakt een vis uit haar mand en wil koopvrouw III daarmee te lijf gaan. Op dat moment komt er van links een schipper aan wal. Meteen zijn de koopvrouwen hun woede vergeten. Ze kijken eerst, gaan bij elkaar staan met de rug naar de schipper toe.)

KOOPVROUW II

: Hebben jullie hem ook gezien? Is dat niet Matteo? De doodgewaande man van .....

KOOPVROUW I

: .... Loretta! Zal die even blij zijn, dat haar man weer terug is! Het is maar .....

KOOPVROUW III

: .... te hopen, dat ze elkaar niet zullen tegenkomen. Iedereen weet, met wie Loretta nu gaat.

KOOPVROUW I

: Wat ziet hij er armzalig uit, het lijkt wel ....

KOOPVROUW II

: .... een landloper! Ze zal hem geeneens herkennen, de arme ziel.

KOOPVROUW III

: Als hij zou weten, wat er gaande is ....

KOOPVROUW II

: Dan zou hij niet zijn teruggekeerd; dan had hij voortgeleefd in zijn doodgewaande leven.

KOOPVROUW I

: Kom, laten we weggaan, voordat hij ons herkent. (De koopvrouwen pakken hun manden en gaan af.)

(Schipper gaat zitten, steekt z'n pijp op, neemt een diepe teug, blaast de rook uit en begint:)

SCHIPPER

: Er komen mij nu zoveel herinneringen voor ogen, dat ik niet goed weet, waar ik beginnen moet. Er zijn zoveel zonnen ondergegaan en weer opgekomen. Ik heb zoveel verschillende mensen gezien. Sommigen helemaal bruin van kleur, vaak alleen met een klein lapje om het middel. Hun gezichten met felle kleuren opgemaakt. Ik heb zoveel verschillende spijzen gegeten, zoveel verschillende dranken geproefd. Heb je niet een bepaald doel; een land waarover je horen wilt?

MARCO

: Niets liever dan over het Verre Oosten! Daar waar mijn vader en oom 15 jaar geleden heen reisden om hun koopwaar in vreemde culturen aan te bieden en om producten uit die landen mee terug te nemen, zoals de eeuwige cirkelbeweging van de handel het wil. Daar gaat mijn verlangen naar uit: Daar wil ik meer over horen!

SCHIPPER

: Helaas ben ik niet in staat, u over deze landen iets positiefs te vertellen. Ik heb deze landen nooit bezocht en ik hoop er ook nooit te zullen komen! Nu moet ik u ook verlaten, want zodra de "Hogere Hand" merkt, dat wij over het Verre Oosten spreken, worden we al gauw aangezien voor samenzwervers of kettlers.

MARCO

: Uw stem klinkt plotseling heel anders; de levendigheid is eruit. Daarom wilt ge niet verder vertellen.

SCHIPPER

: Om u te overtuigen, dat het een duivels oord is, waarover ge horen wilt, zal ik u een verhaal vertellen over wat mij in Akko, de voorpoort van het Oosten, ter ore kwam. Daar vertelde een kruisrider het verhaal van zijn broer, die bij al die bloedorstige volken, zoals de Saracenen en de Mongolen, geweest is. Dat volkje zit overal aan; ze willen alles betasten of proeven. Van muscaatwijn nemen ze altijd twee glazen. Je gaat een huis niet op één voet naar binnen, werd er dan geschreeuwd. Hun lichaam lijkt op dat van een mens, maar ze zijn zo barbaars, dat ze zelfs mensen levend scalparen voor een versiering.

Hun voedsel bestaat uit ratten, muizen en insecten! Ook had zijn broer de Salamander-mens gezien en één keer zelfs een éénhoorn: Een paard, wel twee maal zo groot en sterk als de grootste hengst hier in het Westen te vinden is. Bovendien heeft hij op zijn kop een lange hoorn, waarmee hij veel dood en verderf kan zaaien. Wanneer je vader en oom als slaaf moeten dienen, dan zullen ze het niet lang maken! Die lijden grote ontberingen, krijgen nauwelijks voedsel of kleren, maar moeten wel keihard werken! (kleine pauze)

SCHIPPER

: Teruggesproken, is zijn broer krankzinnig geworden. Geen wonder dat de kerk zegt, dat daar de wereld ophoudt! Ge doet er goed aan, hierover met niemand te praten. Ik verlaat u nu terstond, maar ik verzoek u, als gij in gevaar komt, mij niet aan te wijzen! (Schipper af.)

GUILIO

: Ik hoop, dat je dit heeft doen inzien, dat het idee om naar het Verre Oosten te gaan, onmogelijk is. Salamandermensen en eenhoorns .....

MARCO

: Zwijg, Guilio! Mijn verlangens zijn niet minder geworden, ze zijn juist gegroeid!

GUILIO

: Maar, Marco, je hoorde toch wat die Schipper vertelde! Over slaven, dood en verderf. Hoe kan ik je uit deze droom wakker schudden, zodat het geen nachtmerrie voor je wordt?

MARCO

: Natuurlijk hoorde ik, wat de schipper ons vertelde. Maar heeft hij die Salamanders zelf gezien? Heeft hij zelf het vreemde voedsel moeten eten, heeft hij zelf de dood in de ogen gezien? Nee, dit zijn geruchten, verteld met een hoop sensatie. Dat vormt angst; angst schept wantrouwen; wantrouwen vijandschap; vijandschap oorlog. Ik wil het eerst met eigen ogen aanschouwen.

(Carlo komt op)

CARLO

: Marco, Marco, ik wist wel, dat ik je hier moest zoeken!

MARCO

: Carlo, wat is er? Waarom ben je zo opgewonden?

BARTELOMEO

: Ja, vooruit, Carlo! Wat is er?

CARLO

: Marco, ik kwam net bij jouw oom en tante in de winkel. Eerst dacht ik, dat er twee rijke kooplieden, stoffen aan het verhandelen waren. Ze zagen er mooi uit, in kledij hier nog nooit gezien. Het leken wel vorsten! Maar plotseling omarmden zij je oom en tante en ze waren dolblij, alsof ze elkaar in geen jaren hadden gezien .... Marco, ik geloof, dat het moment gekomen is, waarop je al zo lang wacht!

MARCO

: Mijn vader en mijn oom! O, Carlo, ik dank je voor deze boodschap. Zijn mijn gebeden eindelijk verhoord? Kom mee, vrienden, laten we gaan kijken, of dit de gelukkigste dag van mijn leven wordt!

(Allen af.)

E E R S T E T A F E R E E L, scène 3.

(Zij-podium.)

DOGE : En Rostichello van Pisa, werd het zijn geluk-
kigste dag?

ROSTICHELO : In de jaren van wachten had Messer Marco Polo
zich zoveel van deze ontmoeting voorgesteld:
hoe het zou zijn om zijn vader te omhelzen?
Zou hij zijn vader, die in zijn fantasie was
uitgegroeid tot een held, nog wel herkennen?
Zo opgetogen hij naar dit moment had uitge-
keken, zo teruggetrokken was hij, toen de ont-
moeting een feit was.

DOGE : Mijn meester, die anders zijn woordje gauw klaar
had, wist niets uit te brengen en bleef stok-
stijf staan. Zijn vader had alleen gezegd: "Zo,
is dit nu mijn zoon Marco?"

DOGE : U schrijft, dat de twee broers, Matteo en Niccolo
Polo, op verzoek van de Grote Khan van China
zelf, naar hem toe gingen.

ROSTICHELO : Hoe konden zij aan de wens van deze tiran voldoen?

ROSTICHELO : Successie-oorlogen verhinderden de twee Polo's
naar het westen terug te keren. Ze moesten zelfs
verder uitwijken om geen slachtoffer van deze
broederoorlogen te worden.

ROSTICHELO : Zeventien dagen trotseerden zij de valstrikken
van een woestijn om in Boekhare aan te komen.
Ze bleven enige tijd in deze bonte stad, midden
in de dorre woestijn.

ROSTICHELO : Dynastieke twisten, diplomatieke verwickelingen
en godsdienstige belangen maakten het onmogelijk
om verder te trekken.

ROSTICHELO : Wel waren de mensen vriendelijk en de Polo's
leerden er de voertaal, het Perzisch.

ROSTICHELO : Na drie jaar kwam er een bode van de Grote Khan
in de stad, met de uitnodiging de Khan te bezoeken.
De Polo's waren voor de Khan de eerste mensen
uit de Latijnse wereld, met wie hij kennis maakte.

ROSTICHELO : De Polo's gaven gehoor aan de uitnodiging en wa-
ren enkele jaren bij de grote Khan te gast en kwa-
ren terug met een zeer belangrijke opdracht: een
flesje heilige olie te halen van het Heilige Graf
in Jeruzalem en honderd priesters mee te brengen
om zijn volk het Christendom te leren kennen.

ROSTICHELO : (Een raadslid staat op en valt Rostichello met een
hoog stemmetje in de rede)

RAADSLID : Hoe kan een barbaar, zoals hij en zijn voorvaderen,
vragen om honderd priesters? (Tuh!)

ROSTICHELO : Een duivel zich bekeren tot het Christendom?
Een valstrik, bedoelde hij, zo sluw gelegd, dat,
als wij er in zouden trappen, hij ons in zijn
macht had! (Huh!)

ROSTICHELO : Het is maar goed, dat wij hier niet op in zijn
gegaan, toen ....

ROSTICHELO

: Het is angst, die u dit ingeeft. Angst vertroebelt de werkelijkheid.
Hoe het ook zij, de Polo's wachtten in Venetië op de verkiezing van een nieuwe paus, die hen honderd priesters zou moeten meegeven.

T W E E D E T A F E R E E L, scène 1.

ROSTICHELO

: Na twee jaar wachten besloten ze zich naar Acco in te schepen.
Marco was nu zeventien jaar en uitgegroeid tot een stevige jongeman en zijn vader kon niet langer weigeren hem mee te nemen.
De viscaris van de Paus in Acco gaf toestemming om in Jeruzalem de heilige olie te halen.
Toen de Polo's weer in Acco terug kwamen, was de viscaris inmiddels tot Paus gekozen. Hij gaf hen twee Dominicaner monniken mee naar dat machtige, vreemde rijk, waar een barbaar zich tot het Christendom wilde bekeren ....

(Doek van het grote toneel gaat open: In de woestijn.)

De twee monniken prevelen voor een geïmproviseerd altaar in de open lucht in het Latijn een mis:)

BROEDERS

: Glória Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.
(Eer aan de vader en de zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin en nu, en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.)

(Als ze hiermee bezig zijn - wat achteraf - in de linkerhoek van het toneel - komt Niccolo met Marco op.)

NICCOLO

: Marco, kom eens hier! We zijn nu het gebied genaamd, waar Saracenen op hun snelle paarden de woestijnen en steppenvlakten beheersen.
Een ieder die dit gebied als Christen of Mongool betreedt, wordt direct gedood. De twee broeders weten dit niet, ze zullen misschien uit angst op de vlucht slaan. Blijf bij hen in de buurt en zorg dat ze geen domme dingen doen.
Iemand, die bang is, verliest snel zijn verstand en in deze woestijn is het slecht zoeken.

(Matteo komt van Links gehaast het toneel op.)

MATTEO

: Niccolo, een groep ruiters nadert ons snel. De Saracenen zullen gemerkt hebben, dat er bezoek is! We moeten zorgen, dat ze ons voor kooplieden aanzien en niet als afgezanten van de Mongoolse Khan!

(Niccolo haalt de "gouden sleutel" van zijn hals)

NICCOLO : Marco, begraaf deze ergens in het zand. Vergeet niet een merk te plaatsen. Anders begraaf je al onze dromen in deze blakerende woestijn, die zo bedrieglijk is, dat menig schepsel in haar pracht de dood gevonden heeft! (Marco rent naar rechts weg.)

(Broeders prevelen ondertussen zacht door:)

BROEDERS : Cor Jesu sacratissimum, Miserere nobis.
(Allerheiligst Hart van Jezus, ontferm u over ons)

NICCOLO : (draait zich om naar de monniken)
Ook dat nog! Weg met die Crucifix!
Als het leven u lief is, berg de Crucifix dan zo snel mogelijk op!

EERSTE BROEDER : Ons leven is ons lief, maar als wij moeten ster-
ven door het zwaard van een barbaar, dan willen wij dat in gebed doen en niet als verraders van ons geloof.

NICCOLO : Idioten! Als ze ons voor kooplieden aanzien, dan krenken ze ons geen haar! Christenen worden zonder pardon gedood! Hoop niet, dat God hier iets aan kan doen!

TWEDE BROEDER : Wij zijn niet bang om te sterven! God heeft ons geschapen om zijn woord te verkonden. Ook op plaatsen, waar zijn leer gehaat wordt en gevreesd. Weerhoud ons niet langer, kniel ook neer en leg uw ziel in zijn schoot, zodat gij eervol sterft.

NICCOLO : Godsverloochening kan u niet ten laste worden gelegd, maar bedenk wel, dat gij drie onschuldige Venetianen meesleurt in uw martelaarschap!
(Marco voegt zich bij zijn vader en oom.
Gedrieën gaan ze de kant op, waar de ruiters juist aankomen. De Polo's buigen voor hen.)

NICCOLO : Mag ik u, en uw mannen, een goedendag toe wensen? Wij zijn kooplieden, verdwaald in deze barre woestijn, die uw tehuis is.

HOOFDMAN : Dank u en ook ik wens u een gezegende dag!
Kooplieden krenken wij geen haar. Vertel mij: bent u ook Christenen of Mongolen tegengekomen?

MATTEO : Christenen niet, wel Mongolen.
Allemaal dood! Heeft er een strijd plaatsgevonden?

HOOFDMAN : Ja, en wie denkt u, dat er gewonnen heeft?

MATTEO : Ik zou het niet weten. Ik twijfel, maar ik denk....

HOOFDMAN : U had niet mogen twijfelen: Allah is oppermachtig! Wij hebben in zijn naam overwonnen.
Maar wat zie ik daar?! Christenen?!.....
Zijt gij toch Christenen?!

(Hij haalt zijn zwaard voor de helft uit de schede, maar steekt het weer terug; hij zegt met ingehouden woede:)

HOOFDMAN : Zorg, dat wij u morgen niet terug zullen vinden, want dan zal het voor u de laatste dag zijn, dat gij het levenslicht hebt mogen aanschouwen.
(Hoofdman en krijgers gaan af.)

NICCOLO : We moeten dit gevaarlijke oord direct verlaten.
(Hij loopt op de broeders toe:)
Broeders, nog steeds in gebed?
Ziet u nu, hoe dwaas u bent? De Paus heeft u opgedragen de Mongolen te bekeren, niet om martelaar te worden! Verder wil ik er geen woord meer over horen!

MARCO : Vader, ginds komt ons weer een ruitler tegemoet.
Zulien ze terugkomen om ons alsnog te doden?

NICCOLO : Nee! De Hoofdman heeft ons een gezegende dag gewenst! Daarom kan hij ons vandaag niet doden: de mensen hier, menen, wat ze zeggen!

MARCO : haal de gouden sleutel. Maak voort!

MARCO : Aangezien ik geen teken in het zand kon maken, durfde ik de gouden sleutel niet te begraven. Ik heb hem om mijn hals gehangen, onder mijn kleren verborgen. Hier is hij, ik hoop dat u niet boos bent.

NICCOLO : Je hebt vertrouwd op je eigen ingeving.
Dat is een goede eigenschap.
(De koerier (een Mongool) komt met pijl en boog het toneel op.)

MARCO : Wie is hij?

MATTEO : Een Mongoolse koerier! Weest gerust.
(Niccolo loopt met de gouden sleutel naar de koerier toe.)

NICCOLO : In de naam van de grote Khan, weest gegroet.
Ik ben Niccolo Polo met mijn broer en mijn zoon. Wij zijn afgezanten van Koeblai Khan; hier is de gouden sleutel.

HOOFDMAN : (Koerier knielt neer - diep voorover.)

HOOFDMAN : (knielend.)
Gij, afgezanten van mijn meester, ik heet u welkom en zal alles doen wat gij wenst!

MATTEO : Sta op, mijn vriend, en vertel ons, wat er gebeurd is.

HOOFDMAN : Ik dank u! De Sultan van Egypte is met een groot leger Armenië binnengevallen. Ze proberen ons te verjagen. Sta mij toe om verder te trekken, want onze legers moeten gewaarschuwd worden.

(Grote toneel)

(Marco zit met de Meester van het Klooster voor een Boeddha-beeld.
De Lama spreekt tot Marco:)

LAMA : In de tijd dat je bij ons was, heb je veel wonderbaarlijke mysteriën gezien.
Veel vragen zijn in je opgekomen.
Van een kleine proef wil ik zien welk pad jij hebt te gaan.

(Hij belt een novice, die met een dienblad met thee komt en broodjes. Hij geeft dit aan de Lama.)

LAMA : Hier is thee, drink maar op. En neem een broodje. Deze drie broodjes hebben elk hun eigen betekenis. Kies er één en ik zal je jouw toekomst voorspellen:

MARCO : Drie stukjes brood.
Waarschijnlijk zijn er twee polen: goed tegenover slecht? Of rijk tegenover arm?
Licht tegenover duister?
Ik kies de weg van het midden, van de harmonie met de wereld en mijn medemensen.

(Hij drinkt zijn thee, ondertussen, pakt het middeleste broodje en geeft dit aan de Lama.)

LAMA : In één van de broodjes zit een kruid. Als je dat gekozen hebt, dan zul je sterk zijn en je vijanden overwinnen. Heb je het broodje met zaagsel gekozen, dan zul je armoede lijden.

(Hij breekt het broodje doormidden en haalt er een opgeroid blaadje papier uit met vreemde tekens.
De Lama glimlacht:)

LAMA : Je hebt het broodje met een briefje gekozen. De tekst op het briefje staat voor wijsheid. Je bent geboren om op zoek te gaan naar waarheid en wijsheid.
Blijf bij ons, je zult onze heilige mysteriën leren en de kracht vinden om je menselijke zwakte te overwinnen. Dan zul je het Nirwana bereiken.

MARCO : Ik ben u dankbaar voor deze tijd in het klooster, ik ben dankbaar, dat hier mijn leven gered werd. Maar ik kan niet blijven. Ik heb mijn eigen geloof, dat van mijn vader. Ik moet bij hem blijven.

(De Lama buigt instemmend zijn hoofd.)

LAMA : Ons leven draait zoals het rad. Wij worden geboren, sterven en worden opnieuw geboren. Iedere keer raken we iets van onze onvolmaakte heden kwijt. Het is goed. Ieder moet zijn eigen weg volgen.

(Koerier knielt weer.)

NICCOLO : Ga, vriend en moge God u behoeden.

(Koerier af.)

NICCOLO : Laten we snel verder reizen.
Het is oorlog en we zitten er midden in!

D O E K

(Zij podium.)

ROSTICHELLO : Zij reizen verder, vaak 's nachts om energie te sparen en minder op te vallen.
Overtuigd, dat hun missie gedoemd was te mislukken, vluchtten de twee monniken op een nacht, toen iedereen sliep.
Vreemd genoeg hadden mijn meester, zijn vader en diens broer, meer vertrouwen in een bescherming van hogerhand, meer bereidheid om tervillevan van het Christendom gevaren te trotseren, dan deze twee vertegenwoordigers van een religieuze orde, die niet alieen om zijn geleerdheid, maar ook om zijn vechtlust bekend staat.

T W E E T A F E R E E L, scène 2.

ROSTICHELLO : Trekkend naar de Grote Khan trotseerden zij verschillende gevaren.
Over hoge bergpassen, langs gapende afgronden verliet hun reis.
Zij volgden de oude "zijde-weg", die eeuwenlang gebruikt werd door reizigers en kooplieden. Toen zij de weg door de sneeuw in het Pamir-gebergte waren kwijtgeraakt, beklom Marco één van de besneeuwde toppen.
Toen hij zijn vader en zijn oom het pad toeschreeuwde, werd dit met een enorm gekraak beantwoord. Marco, zijn vader en zijn oom werden bedolven onder de sneeuw.
Marco werd gered door twee monniken uit een Boeddhistenklooster in de buurt.
Niccolo en Matteo werden ook gered en wel door monniken van een klooster, dat in het dal geleegen was.

(Buiten luidt een klok. De monnik staat op om naar buiten te kijken; hij draait zich weer om naar Marco.)

LAMA

: Je vader en oom zijn aangekomen. Over een paar dagen zullen jullie weer vertrekken. De weg voert door een verschrikkelijke woestijn, die je krachten zwaar op de proef zal stellen. Ik wens je een goede reis. Moge Boeddha, de eeuwige reiziger, je bijstaan.

D O E K

P A U Z E

D E R D E T A F E R E L, scène 1.

De hoofdstad van het machtige rijk van Koeblai Khan, Khambaluk, had twaalf poorten in een dubbele, dikke muur, die de stad omvatte. Het Paleis was enorm groot met overal aan de muur rijk gekleurde versieringen. De daken waren beschilderd met rode, groene, blauwe en gele kleuren. Het aantal inwoners berekende men door de vuren te tellen. Ieder vuur telde voor acht personen.

Toneelaanwijzing:

Links van het midden een verhoogde troon. Links naast de Khan zijn minister Phags-pa, die een Boeddhist was.

Rechts de plaats voor Marco, Niccolo en Matteo.

Toneel 1: Doge, Raadslid, schrijver en soldaat met Rostichello komen op. De Doge gaat weer als eerste zitten.

DOGE

: Rostichello van Pisa, de reis is ons duidelijk: Vertel nu aan de Raad, hoe Marco, Niccolo en Matteo het rijk van de Mongoolse heerser binnenkwamen.

ROSTICHELO

: Toen zij het rijk van Koeblai Khan betraden, maakten zij dankbaar gebruik van zijn "Gouden Sleutel". De sleutel opende niet alleen poorten; de spreuk, die in het goud gegrift stond, had een magische werking op de Mongolen. Zo kon mijn Meester alles krijgen om de reis naar de Grote Khan te kunnen voltooien. Na drie-en-een-half jaar reizen (sinds hun vertrek uit Venetië) knielden zij eindelijk neer in het stof voor de "heerser der heersers".

(Het doek van het grote toneel gaat open. Koeblai Khan zit op zijn troon. Naast hem staat Phags-pa. Marco, Niccolo en Matteo zitten geknield met het voorhoofd op de grond.)

NICCOLO

: Koeblai Khan, grote keizer! Wij hebben woord gehouden en komen wederom in dit machtige rijk als uw dienaar.

KHAN

: Hebt dank, gij vrienden! Jullie mogen opstaan.

(Niccolo en Matteo richten alleen hun bovenlichaam op. Marco staat helemaal op, ziet dat dit fout is en knielt weer. Niccolo en Matteo kijken hem boos aan. De Khan glimlacht.)

KHAN

: Waar zijn de honderd Christenpriesters, om wie ik jullie Paus verzocht heb?

MATTEO

: Machtig heer, toen wij uit uw rijk terugkwamen in ons vaderland, was de Paus overleden. Toen wij na twee jaar wachten besloten naar u terug te keren, werd de nieuwe paus gekozen. Er was geen tijd meer om priesters te verzamelen. De nieuwe paus gaf ons alvast twee broeders mee, maar deze zijn tijdens de reis uit angst gevlucht. Wel heb ik een brief van de Paus. Hier is hij:

(Phags-Pa overhandigt Koeblai Khan de brief.)

KHAN : Je moet hem maar vertalen.

Dit schrift is mij onbekend. -

En de olie, de olie, die boven het heilige graf van Jezus brandt, hebben jullie die wel meege-nomen?

MARCO

: Hier is de olie, Grote Meester. Die heb ik meeegenomen.

(Niccolo en Matteo kijken boos naar Marco.

Hij had niet voor zijn beurt moeten praten.)

KHAN

: Wie is die jongen, die net opstond en voor zijn beurt spreekt?

NICCOLO

: Het is een jongen, die u trouw zal dienen, Heer.

Het is mijn zoon, hij heet Marco.

Vergeeft u zijn misdragingen, hij is nog jong en kent nog niet de zeden van dit land.

KHAN

: Het is hem vergeven. Bovendien is hij welkom, want hij bevalt mij zeer.

Vertel mij eens, omdat je zo graag praat, hoe vond je de reis hierheen? Wat is je opgevallen?

MARCO

: Heer, eigenlijk interesseerde ik mij voor alles: waarin men handel dreef, welke producten ver-bouwd worden, de gewoonten, zeden en godsdiensten. Maar ook noteerde ik afstanden. Ik heb wat aan-tekeningen gemaakt. Als u wilt, kan ik die voor u vertalen.

(Khan onderbreekt hem met een handgebaar:)

KHAN

: Genoeg! Genoeg gepraat!

Ik nodig jullie allen uit voor een feest.

(Marco, Niccolo en Matteo gaan met het gezicht naar de Khan gericht, af.)

KHAN

: Phags-Pa, houd de zoon van Niccolo Polo in de gaten. Hij heeft informatie, waar een vorst over moet beschikken. Zorg verder, dat het hem aan niets ontbreekt! Let daarop.

D E R D E T A F E R E L, scène 2.

(Zij-podium)

ROSTICHELLO

: Het paleis van de Khan kon wel 60.000 gasten onderdak bieden. Bij de vele feesten die de Khan gaf, werd dit aantal vaak gehaald. Voor Messer Marco Polo waren grote feesten niet vreemd, maar deze feesten overtroffen de groot-ste feesten in Venetië verre in grootsheid, pracht en praal.

(Grote toneel: dans!)

(Op de achtergrond kijken de Khan, Phags-Pa, Marco, Niccolo en Matteo toe. Na de dans lopen 2 à 3 dienaren met eten en drinken rond.)

KHAN

: Ik hoop, dat het jullie hier bevalt! - Marco, ik heb nagedacht over de dingen die je mij vertelde. Ik heb je een tijdje laten volgen en ik heb gemerkt, dat je de dingen scherp waar-neemt.

Mijn rijk is groot, ik heb vele dienaren, maar niemand is bij mij zozeer in de smaak gevallen als jij. Ik neem je in dienst als afgezant. Je eerste taak zal zijn het bijstellen van onze kaarten. De volgende opdracht zal je stoutste dromen overtreffen!

MARCO

: Ik zal mij volledig in uw dienst stellen, Heer. Ik wil morgen al beginnen met het verbeteren van de kaarten:

(Een dienaar komt op met drank.)

KHAN

: Nu wil ik drinken op de gezondheid van allen, speciaal op die van mijn trouwe gasten!

D O E K

D E R D E T A F E R E L, scène 3.

(Zij-podium.)

RAADSLID

: Na de feestelijkheden kregen Niccolo en Matteo ieder een eigen district toegewezen. Marco Polo, uw meester, kreeg van de Grote Khan opdrachten, die hij met precisie uitvoerde. Als hij terugkeerde van een missie, werd hij overladen met geschenken. Wat deed Marco om in de gunst van deze tiran te komen?

X) De dans met twee chineesche kinderen, 2000 CC. 1ste 4 Sec 10 min.

ROSTICHELLO : Mijn meester had een gevoellig oor en een scherpe blik. Verder gebruikte hij z'n gezond verstand maar hij voelde ook feilloos aan, wat de Grote Khan van hem verwachtte.

RAADSLID : Kunt u ons hiervan een voorbeeld geven?

ROSTICHELLO : Voorbeelden genoeg!
 Eén voorbeeld springt er echter uit: Marco was net van een opdracht terug. Evenals altijd, moest hij uitvoerig verslag doen. Deze keer liep het echter anders:
 (Op het grote toneel gaat het doek open:)
 (Kosblai Khan zit op zijn troon. Marco komt op en knielt.)

KHAN : Sta op, ik ben blij je weer te zien, Marco.
 (Marco gaat op zijn knieën zitten.)

KHAN : Als deze zithouding te vermoeiend is, mag je ook staan of gewoon gaan zitten.
 Maar dan alleen, wanneer wij samen zijn.
 Goed, vertel nu maar over je reis!

MARCO : Heer, ik dank u. Ik kwam eigenlijk met een vraag:

KHAN : Wel, ga je gang; wat heb je me te vragen?

MARCO : Bij terugkomst van mijn dienstreizen vraagt u altijd hoe de wegen waren; of er onderweg voldoende waterputten zijn om een heel leger te laten drinken.
 Verder vraagt u mij naar de gewoonten en de religies van de volksstammen, waar ik langs kom. Waarom is dit zo belangrijk voor u?
 Waarom moet ik de kaarten in de grote bibliotheek, waarin Phags-pa mij de weg gewezen heeft, verbeteren?
 Bent u een veldslag aan het voorbereiden?

KHAN : (wacht even, kijkt Marco met een glimlach aan. Dan wordt zijn gezicht ernstig.)
 Nee, dat niet!
 Maar een goed vorst moet over gedetailleerde kaarten beschikken. Hij moet weten, waar bronnen zijn, zodra er vijanden zijn rijk naderen.
 Een vorst is pas groot, wanneer hij ook weet, wat er onder zijn volk leeft, wat de gewoonten en godsdiensten zijn, ook van de minderheden.
 Bij besluiten moet men ook met hên rekening houden. Hoe kan een vorst regeren, als hij dit alles niet kent?

MARCO : Heer, u heeft gelijk. Nu begrijp ik uw vragen.

KHAN : Marco, dan heb ik nog een vraag.
 Denk je dat het mij lukt de Mongolen het Christendom te brengen?

MARCO : Heer, ik vrees, dat ik u moet teleurstellen.
 Tijdens mijn reizen is mij de verscheidenheid aan godsdiensten opgevallen.
 Deze wijken sterk af van het Christendom.
 Zouden wij het Christelijk geloof opleggen, dan zou dat tot onderdrukking en verzet leiden.

KHAN : Misschien heb je gelijk. (peinzend:)
 Een hand heeft vijf vingers. Zo zijn er misschien ook verschillende wegen tot God.
 (kleine pauze.)
 Marco, de heilige olie, die je mij geschonken hebt, heeft die echt wonderbaarlijke eigenschappen?

MARCO : Alleen, voor wie geloof heeft:

KHAN : Zoals ik, dus?

MARCO : Zoals u, ja. Maar Heer, waarom is deze olie voor u zo belangrijk? Waarom spreekt u er zo geheimzinnig over?

KHAN : Als ik je dat vertel, dan zal ik je moeten doden!

MARCO : Moeten doden?! Maar waarom, Heer?
 De heilige olie kan alleen voor een goed doel gebruikt worden. Hoe kan zij dan mijn dood betekenen?

KHAN : Marco, zwijg hierover.
 Je hebt mijn vertrouwen; ik zie je als een zoon.
 Bederf dit niet door je nieuwsgierigheid.

MARCO : Heer, u weet, dat uw zoon en ik bevriend zijn met elkaar. Soms merk ik, dat hij aan een ziekte lijdt.

KHAN : (onthutst)
 Wie heeft je over de ziekte van mijn zoon verteld! Spreek op! Met zijn leven zal hij ervoor moeten boeten!

MARCO : Niemand heeft mij iets verteld, Heer.
 Maar ik zag de heilige olie in het vertrek van uw zoon. Ik heb een klasgenoot gehad, die aan vallende ziekte leed. De aanvallen van uw zoon lijken daarop.

KHAN : Nu ben je te ver gegaan, Marco.
 Ik moet je doden - volgens mijn eigen wet!
 Als ik dit niet doe, is het een schande voor mijn zoon en het betekent het einde van mijn rijk!

KHAN : Ik wil geen slecht woord over Marco horen:
Is dat begrepen?
Phags-Pa maakt een buiging.

D O E K

(zij-podium.)

ROSTICHELLO : Zo had mijn meester in zijn onbevangenheid de
Khan tegengesproken.
Zo kwam hij in zijn absolute gunst.
Dit wakte bij sommige ministers haat en jaloe-
zie.
Ook Phags-Pa was niet blij, dat de Khan een
Christen tot vriend had.

MARCO : Ik begrijp u niet, Heer.
Wat is er voor schande aan deze ziekte?
Naarom zal uw rijk verloren gaan, als de mensen
weten, dat uw zoon aan vallende ziekte lijdt?

KHAN : Marco, denk eens aan zijn broers. Ik heb ze niet
voor niets naar verre provincies gestuurd:
Als zijn zwakte bekend is, zullen ze na mijn
dood tegen hem samenspannen; wat ik opgebouwd
heb, zullen zij vernietigen!
Daarom heb ik besloten iedereen te laten doden,
die getuige is van zijn ziekte.
Ik kan voor jou geen uitzondering maken!

MARCO : U vergist zich, Heer. Uw zoon is immers mijn
vriend. U spreekt over de vallende ziekte als-
of het een schandelijk gebrek is.
Toch hebben grote mannen eraan geleden.
Alexander de Grote, Julius Caesar ....

KHAN : Iskander? Kaiser?
Je spreekt over de grootste veldheren der mens-
heid!

MARCO : Inderdaad, Heer. Mijn leraar vertelde zelfs,
dat de vallende ziekte in de Oudheid als een
teken van grootheid gold.

KHAN : Dus mijn zoon draagt dan ook een teken van groot-
heid?! Marco, dit is een nieuw gezichtspunt!
Dit zou van grote betekenis kunnen zijn voor zijn
toekomst! - pauze.

Marco; waarmee moet ik je danken?
Je hebt je riem verloren onderweg. Hier, ik geef
je de mijne.

Phags-Pa: (wordt geroepen, komt op.)

Phags-Pa, vanaf heden mag Marco mij spreken,
wanneer hij dat wil!

MARCO : Heer, ik dank u voor uw grote gunst.
Sta mij toe, aan het werk te gaan.

KHAN : Ga, Marco. En vergeet mijn gunst niet!
(Marco af.)

Phags-Pa, mijn zoon draagt een teken van groot-
heid. (pauze.)
Phags-Pa, je reageert niet, maar je gezicht
spreekt boekdelen.

PHAGS-PA : Heer, ik ben blij voor uw zoon, maar geeft u
heer Marco niet veel macht?!

D E R D E T A F E R E E L, scène 4.

Zij-podium.

DOGE : Rostichello, vertel ons nu over de samenzwering, de aanslag op Marco's leven! Vertel ons over de corrupte gezanten!

ROSTICHELLO : Vele jaren waren verstreken. Veel vrienden had Marco erbij gekregen. Problemen bleven niet uit. De oorlog met Japan vroeg veel aandacht. Koeblai Khan sprak steeds minder, de stemming werd steeds grimmiger. Hij liet Marco bij zich roepen.

Grote Toneel, doek open.

Koeblai Khan staat vóór op het toneel, Marco rechts.

MARCO : U heeft mij geroepen, Heer. Hier ben ik.

KHAN : Marco, ik heb een nieuwe opdracht voor je. Je moet als belastinginspecteur naar het Zuiden. Achmed is al op de hoogte gesteld van je komst. Hier is niet veel voor je te doen. De politieke belangen zijn niet jouw sterkste kant. Phags-Pa zorgt voor een escorte; morgen in alle vroegte zul je vertrekken!

D O E K

Zij-podium.
Rostichello gaat meteen door:

ROSTICHELLO : Hier kon mijn Meester het mee doen. Tegenspreken had geen zin. Achmed was een vriend van mijn meester, en deze bewonderde hem zeer. Hoer nu wat ik vertel over de reis, over een hinderlaag die de dood van mijn meester moest worden. Hij ontsnapte echter aan de schutter, die zelf door een soldaat gedood werd. De hele manier waarop dit gebeurd was, vond Heer Marco vreemd en hij besloot de volgende dag alléén op pad te gaan.

Grote Toneel - doek open. (langzaam)

(Marco komt van rechts op en gaat op een verhoging in het midden zitten. Het ziet er armzalig uit: Plots schrikt hij van een geluid achter zich. Van achter komen drie mensen met maskers op; van één persoon is het gezicht bedekt.)

VERTELLER

: Dit is de boer: .....

BOER

: U neemt mijn hele oogst mee, terwijl de Khan een duidelijke wet heeft gegeven: als de akkers door hagel of noodweer zijn getroffen en de oogst is mislukt, dan hoeft er drie jaar geen belasting te worden betaald! Mijn land is voor drie-vierde verwoest. Wat u nu meeneemt, is mijn mondvoorraad. Mijn vrouw en mijn dochter heeft u ook al geroofd.

EISER

: Boer, je weet wat je aan de Khan schuldig bent; dit is zijn deel. Dit neem ik mee!

(Hij doet de zak rijst op zijn rug en loopt weg. Vanachter komt een klein masker aan, met een mes en een schotel. Het jongetje snijdt een gat in de zak en vangt de rijst op. Op dat ogenblik wil Marco ingrijpen, maar hij wordt afgeleid door een gerucht.)

STEMMEN

: De soldaten! Ze komen! Ze komen onze rijst, vrouwen en dochters roven! Vlucht, vlucht!

(De spelers gaan snel af. Marco volgt hen. Het doek gaat dicht. Op het toneel wordt geschreeuwd. Soldaten marcheren. Dan wordt het rustig.)

Het doek gaat open. Er is rook te zien! De spelers, zonder de eiser, komen op.)

MARCO

: Kunt u mij ook vertellen, wat hier is gebeurd? Dit toneelstukje, de plunderingen van de soldaten .... Maar doet u eerst de maskers af, wees niet bang!

VERTELLER

: Mijn naam is Yang-koe, de boer is Tsjia-en-Hoe en de zoon van de boer is gespeeld door mijn dochter Mei-Lie. Dit stukje hebben we speciaal voor uw komst gemaakt. Men zegt, dat u naar de waarheid op zoek bent.

TSJIE-EN-HOE : Wij denken, dat u ons kunt helpen:

MARCO : Helpen? Waarmee? Wat kan ik voor jullie doen?

TSJIE-EN-HOE : Onze opstand tegen de onderdrukkers moet verdedigd worden. U bent de enige die ons hiermee kunt helpen.

MARCO

: Als ik jullie moet helpen met een opstand tegen Koeblai Khan, dan zal ik dat niet doen, vóórdat jullie mij overtuigd hebben van zijn onrechtvaardige behandeling!

Doek van het Grote Toneel gaat open.

De Paleiszaal van Koebilai Khan. De Khan zit op de troon. Marco zit naast hem op de grond. Phags-Pa aan de andere kant.

KHAN : Nee, ik laat jullie niet gaan! Jullie zijn me te dierbaar. Ik vind het maar saai, als jullie er niet zijn.

Wat moet ik jullie geven, om dit dwaze idee de wereld uit te helpen?

MARCO : Heer, ik heb genoeg gekregen. U heeft mij verschillende keren overladen met prachtige geschenken; het zijn echter niet de dingen, waar ik grote waarde aan hecht, maar de mensen.

Ook u bent mij dierbaar geworden, ik ben u dankbaar voor uw vriendschap.

Maar ook mijn vader en mijn oom liggen mij na aan het hart. Zij zijn al oud, nu kunnen ze de gevaarlijke reis nog ondernemen. Later niet meer.

(Koebilai Khan denkt na.)

PHAGS-PA : Heer, staat u mij toe ook wat te zeggen?

KHAN : Spreek, Phags-Pa.

Overtuig onze vriend, dat hij ongelijk heeft.

PHAGS-PA : Heer, u weet hoe ik voor u instaat, maar nu moet ik u toch op iets wijzen. Prinses Kokatsjien is in uw rijk teruggekeerd, omdat zij door Caidoe, de tiran, wordt tegengehouden. Morgen zal zij hier aankomen. De Prinses moet naar Perzië, maar hoe?

MARCO : Er bestaat nog een weg! Over zee. Veel kooplieden.....

(Phags-Pa laat hem met een handgebaar zwijgen.)

PHAGS-PA : Deze weg bestaat inderdaad, maar is erg gevaarlijk. Goede scheepslui zijn de Mongolen nooit geweest!

Daarom stel ik voor, Marco, zijn vader en zijn oom, een laatste opdracht te geven: laat hen Prinses Kokatsjien per schip naar Perzië brengen.

KHAN : Phags-Pa, ik verbaas me over je. Je bent altijd zwijgzaam en nu ik je nodig heb, laat je me in de steek! (Hij pauzeert even.)

Maar je hebt gelijk. Ons volk heeft zich alleen op paarden groot gemaakt. Scheepslui hebben wij niet. (pauze.)

Marco, al is het met tegenzin, ik zal je deze laatste opdracht geven.

Prinses Kokatsjien moet gezond in Perzië aankomen: Phags-Pa, zorg voor de voorbereidingen!

Ik verlaat jullie nu, ik wil even alleen zijn:

(De Khan gaat af.)

VERTELLER : Wij verzetten ons niet tegen de Khan, maar tegen zijn belasting-inspecteurs.

Die nemen niet alleen onze rijst mee, maar ook onze vrouwen en dochters om ze te verkopen!

Ook al heeft de Khan een wet voorgeschreven, deze belasting-inspecteurs trekken zich er niets van aan, maar pluukten en plukken.

MARCO : Als ik dit eerder geweten had ..... Ik zal direct verslag aan Achmed uitbrengen.

TSJIE-EN-HOE : Aan Achmed?! Dat is juist de verrader, de man achter de schermen! Bij hem komt het geld terecht.

Waar denk je dat het anders naar toe gaat? Telkens als onze oogst mislukt was, moesten wij tóch het volle pond betalen.

Dat geld kwam niet in Peking terecht!

MARCO : En Koebilai Khan maar denken, dat er niet geïnd werd, omdat de oogst mislukt was! Nu begrijp ik, hoe de vork in de steel zit!

Dan is er dus ook inderdaad een aanslag op mijn leven gepleegd .....

Natuurlijk! Achmed wilde voorkomen, dat zijn laffe zaakjes ontdekt zouden worden.

Keer terug naar jullie huizen, ik zal verslag uitbrengen aan de Grote Khan!

VERTELLER : Je begrijpt het nog niet helemaal. Als Achmed hier achterkomt, dan zullen we nog veel meer te lijden hebben. We hebben al te veel pijn geleden! Het uur der gerechtigheid is aangebroken!

We zullen Achmed voorgoed uitschakelen!

MARCO : En moet ik dan voor jullie daden instaan? Bedenk, dat er met de rechtspraak van Koebilai Khan niet te spotten valt, zelfs niet door mij!

D O E K

Zij-podium.

ROSTICHELLO : En zo geschiedde. Achmed werd in een hinderlaag gedood. Marco kreeg echter gelijk. Yang-hoe en zijn familie werden terechtgesteld. Een offer voor een duurzame gerechtigheid!

Zestien boeiende jaren diende Marco de Grote Khan. Hij was rijk, hij kon alles krijgen wat hij wilde, maar tenslotte wilde hij nog maar één ding: terug naar Venetië, daar waar zijn dromen waren ontstaan!

MARCO

: Ik dank u, Phags-Pa!
Ik heb altijd gedacht, dat u mij haatte.
Zelfs dacht ik, dat u achter de aanslag op mijn
leven stond, maar ik heb mij vergist!

PHAGS-PA

: Ook ik heb mij vergist, Marco!
Omdat je bevriend was met Achmed, die ik al een
tijdje niet vertrouwdde, trok ik jouw eerlijk-
held in twijfel. Ik had het bij het verkeerde
eind, we hadden elkaar beter moeten begrijpen,
we hadden vrienden moeten worden.

MARCO

: Daar is het nog niet te laat voor!

PHAGS-PA

: Je hebt gelijk. Het goede houdt lang stand en
vriendschap is een brug, die tijd en ruimte
overspant. (Een kleine pauze.)

Marco, ik zal zelf ook naar huis terugkeren.
Naar mijn armoedige tempel in de eeuwige sneeuw.
Ik heb behoefte aan reinheid, aan eenzaamheid.
Macht bezoeft het geweten .....
Zo gaan wij beiden op reis. Maar of wij dichtbij
zijn of veraf, we zijn allemaal op weg naar een
onbekende toekomst, mijn vriend.
Vaarwel, Marco.

MARCO

: Vaarwel, Phags-Pa. Uw vriendschap draag ik mee
als een kostbaar geschenk.

(Zij omhelzen elkaar.)

D O E K

S L O T

Zij-podium.

DOGE

: Een vreemde geschiedenis. U sprak over dromen.
Is het inderdaad een droom geweest of een
spelling van de fantasie?

ROSTICHELO

: Een droom? Wie zal het zeggen?
In ieder geval beweert mijn meester dat hij
nog niet eens de helft van wat hij gezien
heeft, verteld heeft.
En ik? Ik geloof hem!

(Doge, raadslid en schrijver af.)

E P I L O O G

(Vóór op het toneel.)

ROSTICHELO

: Marco Polo, mijn meester, is op borgtucht
vrijgelaten. Mijn cel is kaal en groot.
Soms pak ik mijn pen en probeer ik wat op te
schrijven. Maar de inkt is al gedroogd op de
punt van mijn pen, voordat ik het papier heb
kunnen aanraken.
Soms hoor ik plotseling zijn stem, probeer
ik de uitdrukking van zijn gezicht voor me te
zien. Dat maakt het schrijven makkelijker.
Heer Marco hoopt met dit boek, dat de mensen
zich makkelijker openstellen voor de wereld,
zich inzetten om een ander volk beter te leren
begrijpen, waardoor vriendschappen tussen Oost
en West zullen ontstaan.

Mijn meester, Marco Polo .....

D O E K :

E I N D E

Aldus opgetekend: RAOUL CHRISTEN